

Asia: VN/25733/2021-OKM-334

## **Lausuntopyyntö valtioneuvoston selontekoluonnokseksi - Uutta suuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin**

Tavoite 1 - Suomi kehittyy demokraattisena ja sivistyneenä yhteiskuntana digitalisoituvassa maailmassa.

**Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?**

2 kyllä, pääosin

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

-

**Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?**

2 kyllä, pääosin

**Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?**

Tavoite 2 - Yhteiskunnan toimijoiden kyky omaksua ja soveltaa uusia ja kehittyviä teknologioita kestävästi ja tuottavasti on vahva.

**Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?**

2 kyllä, pääosin

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

-

**Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?**

2 kyllä, pääosin

#### **Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?**

Tehy pitää perusteltuna Digikompassin linjausta, jonka mukaan tekoälyn ja automaation tavoitteena on työn sujuvoittaminen ja rutiinityön vähentäminen siten, että henkilöstön työpanos kohdentuu asiantuntijuutta, harkintaa, vuorovaikutusta ja eettistä arviointia vaativiin tehtäviin. Tämä on erityisen tärkeää sosiaali ja terveysalalla sekä muissa hyvinvointipalveluissa, joissa työn laatu ja potilasturvallisuus ovat keskiössä. Pidämme tärkeänä, että digitalisaation käyttöönoton on aidosti helpotettava arjen työtä eikä lisättävä työn kuormittavuutta.

Pidämme tärkeänä, että digitalisaation ja tekoälyn käyttöönotto edellyttää riittävää perehdytystä, toimivaa teknistä tukea ja henkilöstön osallistamista ratkaisujen suunnitteluun ja käyttöönottoon. Teknologiset ratkaisut eivät saa johtaa työn pirstaloitumiseen tai vastuunsiirtoon yksittäisille työntekijöille ilman riittäviä resursseja ja tukea.

### **Tavoite 3 - Suomi on edelläkävijä digiosaamisessa ja teknologia-alan kehityksessä.**

#### **Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?**

2 kyllä, pääosin

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

-

#### **Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?**

2 kyllä, pääosin

#### **Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?**

Tehy kannattaa Digikompassissa esitettyä digitaalisen sivistyksen ja laaja alaisten digitaitojen vahvistamista koko elämänkaaren ajan. Digitaaliset perustaidot, media ja tekoälylukutaito sekä eettinen ja kriittinen arviointikyky ovat keskeisiä kansalaistaitoja, joiden merkitys korostuu erityisesti asiakas ja potilastyössä.

Pidämme tärkeänä, että osaamisen kehittämisen vastuu jaetaan yksilöiden, työnantajien ja koulutusjärjestelmän kesken. Jatkuva oppiminen edellyttää mahdollisuuksia työajalla tapahtuvaan täydennyskoulutukseen sekä joustavia ja työelämälähtöisiä koulutusratkaisuja. Koulutukseen osallistumisen on oltava aidosti mahdollista myös vuorotyössä toimiville.

### **Tavoite 1 - Datan saatavuus ja laatu sekä datanhallinnan infrastruktuuri tukevat yritysten arvonluontia ja ratkaisujen skaalautuvuutta.**

#### **Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?**

-

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

-

**Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?**

-

**Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?**

-

**Tavoite 2 - Tietoliikenneyhteydet ovat kattavat, turvalliset ja kestävät.**

**Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?**

-

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

-

**Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?**

-

**Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?**

-

**Tavoite 3 - Palvelin- ja laskentainfrastruktuurit ovat energiatehokkaita ja vastaavat julkisten palveluiden, yritysten ja tutkimuksen tarpeita.**

**Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?**

-

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

-

**Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?**

-

**Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?**

-

**Tavoite 1 - Digitalisaatio ja dataperustainen arvonluonti etenee yrityksissä.**

**Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?**

-

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

-

**Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?**

-

**Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?**

-

**Tavoite 2 - Yritysten tuottavuus ja kilpailukyky paranee uusien teknologioiden onnistuneen käyttöönoton myötä.**

**Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?**

-

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

-

**Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?**

-

**Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?**

-

**Tavoite 1 - Digitaaliset julkiset palvelut toimivat yhteentoimivina palvelukokonaisuuksina mahdollistaen sujuvan asioinnin ja korkean tuottavuuden.**

**Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?**

2 kyllä, pääosin

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

-

**Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?**

2 kyllä, pääosin

**Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?**

Tavoite 2 - Julkinen hallinto hallitsee yhteiskunnan keskeisten toimintojen datan, teknologian ja infrastruktuurit turvallisesti, luotettavasti ja kustannustehokkaasti varmistaen yhteiskunnan toimivuuden kaikissa tilanteissa.

**Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?**

-

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

-

**Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?**

2 kyllä, pääosin

**Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?**

-

Tavoite 3 - Julkinen hallinto toimii tuottavasti tekoälyä sekä uusia digiteknologioita hyödyntäen.

**Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?**

2 kyllä, pääosin

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

Tehy pitää Digikompassin julkista hallintoa koskevia linjauksia pääosin kannatettavina. Elämäntapahtumalähtöinen palvelukehitys, tiedon liikkuvuuden parantaminen ja yhteentoimivuuden vahvistaminen luovat edellytyksiä sujuville, vaikuttaville ja asiakaslähtöisille palvelukokonaisuuksille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kannalta on tärkeää, että potilas ja asiakastiedot liikkuvat saumattomasti eri palveluntuottajien välillä ja ammattilainen saa kokonaiskuvan palvelutarpeesta yhdestä näkymästä. Digitaaliset palvelukanavat voivat parantaa saavutettavuutta etäpalvelujen ja puolesta asioinnin avulla.

Pidämme kuitenkin tärkeänä, että tekoälyn ja automaation hyödyntämisessä vastuu päätöksenteosta säilyy aina ihmisellä. Automaattisen päätöksenteon käyttö on rajattava matalan riskin tilanteisiin ja oikeusturva sekä tietosuojat on varmistettava kaikissa ratkaisuissa.

**Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?**

-

**Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?**

-

**Poikkihallinnollinen johtaminen ja yhteistyö**

**Ovatko siinä esitetyt digitalissaation johtamisen ja yhteistyön periaatteet perusteltuja osia osana Suomen digitaalista kompassia?**

-

**Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?**

-

**Digikompassin tavoitteiden ja avaintulosten kokonaisuus**

**Puuttuuko digikompassin tavoitteista ja avaintuloksista yleisesti jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?**

-

**Tuloksellisuuden seuranta ja vaikuttavuuden arviointi**

**Mitä mittareita tunnistatte tavoitteiden ja avaintulosten etenemisen mittaamiseen?**

-

**Miten digikompassin vaikuttavuutta tulisi Suomen tasolla mitata?**

-

**Toimintaympäristön kuvaus**

**Geopoliittinen ja taloudellinen toimintaympäristö**

-

**Turvallisuus ja resilienssi**

-

**Kriittiset teknologiat ja innovaatiot**

-

**Hyvinvointi ja yhteiskunnalliset muutokset**

-

## **Digitalisaation ja datatalouden sääntely**

-

## **Yhteistyö ja yhteentoimivuus**

-

## **Uudet teemat**

### **Tekoäly**

-

### **Turvallisuus**

-

### **Hyvinvointi**

-

## **Yhteistyö ja yhteentoimivuus**

-

## **Digikompassin kokonaisuus**

### **Miten arvioisit digikompassia kokonaisuutena?**

-

## **Muut kommentit**

### **Mikäli kommentti ei sovellu lomakkeen muihin asiakohtiin, voit jättää sen tähän.**

Sosiaali ja terveysala muodostaa Digikompassin kannalta erityisen kriittisen toimintaympäristön, jossa digitalisaation, tekoälyn ja datan hyödyntämisen vaikutukset kohdistuvat suoraan ihmisten perusoikeuksiin, turvallisuuteen ja hyvinvointiin. Alalla työskentelevät ammattihenkilöt käsittelevät arkaluonteista tietoa ja tekevät vaativaa ammatillista harkintaa, mikä asettaa korkeat vaatimukset digitaalisten ratkaisujen luotettavuudelle, käytettävyydelle ja eettisyydelle.

Tehy korostaa, että tekoälyn ja automaation tulee tukea ammatillista päätöksentekoa ja vapauttaa aikaa asiakkaiden ja potilaiden kohtaamiseen. Digitaaliset ratkaisut eivät saa kaventaa ammattihenkilöstön harkintavaltaa eivätkä saa ohjata työtä, jolloin se on ristiriidassa ammattieettisten periaatteiden tai asiakas ja potilasturvallisuuden kanssa. Riskinarviointiin sekä hoidon tai palvelun tarpeen arviointiin liittyvien ratkaisujen on oltava läpinäkyviä ja ammattilaisten ymmärrettävissä. Lisäksi korostamme henkilöstön osallistamisen merkitystä kaikissa digitalisaation vaiheissa sekä osaamisen kehittämisen keskeistä roolia asiakas ja potilasturvallisuuden varmistamisessa.

Cederberg Tiina  
Tehy ry